

evenals hier de inenting hunner kinderen wel zoo lang mogelijk zullen uitstellen. Wij mogen dus niet zeggen, dat *de* Duitsche kinderen in hun *eersie*, maar wel in hun *tweede* jaar ingeënt zijn.

Daar nu in Deutschland vergeleken met Nederland de encephalitis postvaccinalis veel minder voorkomt, is er tusschen dit feit en het voorafgaande verband gelegd. Daarom juist wijs ik op de foutieve vermelding van den inentingsleeftijd in Deutschland, omdat hieruit een noodig argument kan geput worden voor de juistheid van één der raadgevingen van collega SCHUCKINK KOOL 1) om de eerste koepokinenting in het tweede jaar te doen. Immers de kans om de gevreesde ziekte te krijgen is op dien leeftijd het kleinst en zelfs de helft minder dan in het eerste jaar, volgens de door hem vermelde statistiek, al berust die gevolgtrekking op wel wat kleine getallen. Daarom juist is mijn mededeeling m. i. een welkome steun voor de bovenbeschreven raadgeving.

De rechtzetting van het onjuist weergegevan Duitsche wetsartikel is ook van belang bij de beoordeeling van de veronderstelling van collega dr. J. TH. TERBURGH 2) die meent, dat een der oorzaken voor het ontstaan van encephalitis postvaccinalis gelegen is in het ontbreken van voldoende immuniteit tegen de koepokstof. Deze gedeeltelijke onvatbaarheid zou het kind dikwijls van zijn vroeger herhaaldelijk geënte moeder hebben medegekregen, maar die zou langzamerhand afnemen en na het tweede jaar een minimum bereiken. Doch hiervoor pleit zeker niet de pas medegedeelde statistische gevolgtrekking, dat de encephalitis postvaccinalis dubbel zoo veel voorkomt bij kinderen onder het eerste jaar als bij kinderen tusschen het eerste en tweede jaar. De raad van TERBURGH om de kinderen tusschen de tweede en zesde maand voor de eerste keer in te enten komt mij dus juist in verband met de rechtzetting van den Duitschen wettekst niet aanbevelenswaardig voor.

Heelsum, 22 Januari 1920.

A. CIJFER.

PSYCHIATRIE EN PSYCHOANALYSE.

Aan den heer dr. TH. VAN SCHELVEN.

Bij toeval krijg ik thans uw artikel „Psychiatrie en Psychoanalyse” in het *Ned. Tijdschr. v. Geneesk.*, van 6 April 1929 onder het oog.

U schrijft mij daarin meeningen toe, die ik nooit heb gehad, noch heb uitgesproken. U zegt n.l. op bladzijde 1704:

„Duidelijker zegt A. STÄRCKE het: „Was bei den Besprechungen mich immer trifft ist: dasz man über *die* Schizophrenie, ihre Anatomie, ihre Erbllichkeit, u. s. w. spricht, alsob wirklich etwas Reelles bestünde, das man so nenne könnte. In Wirklichkeit besteht so etwas nicht. Was man so nennt ist ein Konglomerat der verschiedensten aetiologischen Faktoren, die oberflächlich das Gemeinsame Resultat des Ueberwiegens der motorischen Reaktionen der niederen Stufen zeigen, und gedanklich die damit korrelierenden Stimmungen und Gedanken”.

Dus: voor STÄRCKE zijn de psychosen zuiver *psychogeen*. FREUD zwijgt over elke andere aetiologie dan de psychische, maar STÄRCKE zegt van de anatomie der schizofrenie: im Wirklichkeit besteht so etwas gar nicht”.

Hierin ligt een volkomen miskennis van mijn woorden, ontstaan door het over het hoofd zien van den corsiefdruk van het woordje „die”.

Ik bedoel met het door u geciteerde, dat verschillende schizofreniegevallen weliswaar symptomatologisch op elkaar kunnen lijken, maar aetiologisch geheel verschillend kunnen zijn, m. a. w. dat er niet gesproken kan worden van „*die* Schizofrenie”, omdat dit verschillende nosologische ziekte-eenheden omvat, die dus waarschijnlijk ook verschillende anatomische correlaten zullen hebben. Iets anders kan er niet uit gelezen worden, dat bewijst ook mijn geheele verdere artikel, dat immers de verdere uitlegging behelst van deze verschillende aetiologische factoren.

1) SCHUCKINK KOOL, Vaccinatie en encephalitis, *N. T. v. G.*, 28 December 1929, bldz. 6083.

2) Dr. J. TH. TERBURGH, Hoe moet de pokziekte uit Nederland geweerd worden, *N. T. v. G.*, 28 September 1929, bldz. 4555.

Uw conclusie: „Dus: voor STÄRCKE zijn de psychosen zuiver *psychogeen*, kan onmogelijk uit mijn artikel worden afgeleid.

Hetzelfde geldt voor de meeningen, die u mij op de volgende bladzijde toeschrijft: „maar STÄRCKE zegt van de anatomie der schizofrenie: „im Wirklichkeit besteht so etwas gar nicht”.

Ik heb niet gezegd, dat er geen anatomie der *schizofrenie* bestond, maar dat er geen anatomie *der* schizofrenie bestond, en wel, omdat juist de schizofrenie een symptomatologisch beeld en geen nosologische eenheid is.

STÄRCKE.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

PALESTINA. — Geboorten en kindersterfte. Gedurende 1928 was de kindersterfte beneden het jaar in Palestina geringer dan in 1927. Zij bedroeg echter 18634 per 1000 geboorten bij de geheele bevolking; bij de Mohamedanen zelfs 203, bij de Joden 95.89. *The Brit. med. Journ.*, van 11 Januari schrijft het laatstgenoemde gunstige cijfer toe aan de vele zorg, welke aan de hygiënische voorlichting der Joodsche bevolking wordt besteed en aan het feit, dat de Joodsche moeders veelal betrekkelijk jong zijn en gezond.

Het geboortecijfer voor de geheele bevolking was 53.98 per 1000 inwoners in 1928 tegen 5035 in 1927. Bij de Mohamedanen bedroeg het 60.99. De schoolkinderen maakten het, zoowel in de Arabische als in de Joodsche scholen, zeer goed.

CHICAGO. — Een „geneeskundig centrum” voor kleurlingen. Te Chicago zal een „Medical Centrum” voor negers worden gesticht, waarvoor een bedrag van ten minste 3 miljoen dollars noodig is. Eén miljoen is door JOHN D. ROCKEFELLER geschonken. Den zosten December is een maaltijd gehouden om het plan te bevorderen.

Men stelt zich voor, één miljoen voor het bouwen van de inrichting te bestemmen en één om haar werk ervan te bekostigen, en één voor aankoop en uitbreiding van een ziekenhuis. De instelling zal zoowel aan de opleiding van artsen en verpleegsters als aan het voortgezet onderwijs voor artsen, het scheppen van assistentenplaatsen en het uitloven van beurzen (ook voor reizen naar Europa) worden dienstbaar gemaakt. Ziektekundige, hygiënische en maatschappelijke vraagstukken met betrekking tot de negers zullen in studie worden genomen (*Journ. Am. med. Ass.*, 28 Dec.).

PARIJS. — Een ingeslikt haakje. Een tandarts te Parijs had een haakje om de pulpa uit te halen laten schieten, toen zijn patiënte zijn hand had gegrepen. Het moest uit haar maag worden gehaald. Plichtmatig diende zij nu een eisch om schadevergoeding tegen den tandarts in. In het eerste geding werd die eisch afgewezen, omdat zij haar handen thuis had moeten houden, maar in hooger beroep werd beslist, dat de tandarts erop had moeten rekenen, dat zijn patiënte wat onhandelbaar zou kunnen zijn, en daartegen zijn voorzorgen had moeten nemen. Dies werd hij tot 20000 frs. boete veroordeeld. (*Journ. Am. med. Ass.*, 28 December).

FLORIDA. — Apenstoeterij. De Yale University te New Haven is door een gift van 50000 dollars van de ROCKEFELLER-stichting in staat gesteld, in Florida een terrein van 500 acres in te richten tot kweekplaats voor anthropoïde apen en laboratorium voor onderzoekingen in verband met het bestudeeren van hun gewoonten, hun ontwikkeling, hun geestelijke ziekten en gebreken, enz. Dr. phil. M. YERKES, die gedurende 5 jaren de vergelijkende psychobiologie bestudeerd heeft aan de Yale University, zal aan het hoofd van de inrichting staan (*Journ. Am. med. Ass.*, 14 Januari).

LENINGRAD. — Vereering van Pavlov. Bij zijn terugkomst van een bezoek aan de Vereenigde Staten heeft de Sovjetregering voor zijn laboratorium een bedrag van 125000 gulden geschonken, ter gelegenheid van zijn tachtigsten verjaardag. Ook is het verkeer in de straat, die langs het laboratorium loopt,